

ЕДИНЪ БРОЙ
10 ст.

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

ЕДИНЪ БРОЙ
10 ст.

ИЗЛИЗА ПОНЕДЪЛНИКЪ, СРЕДА И ПЕТЪКЪ

Абонаментъ за България: 7 лв. шестмесечно; за иностранство: 14 лв. — Обявления: 15 ст. за вв. см. — Всичко що се отнася до в-ка се адресува: До дирекцията на в-къ „Добруджа“ — Бабадагъ. Ръкописи назадъ не се връщатъ.

Чуждитѣ народности въ Добруджа. — Руската армия разгромена. — Англичанитѣ противъ мира, — Прѣустройството на администрацията въ Добруджа — Историческитѣ права на България върху Добруджа.

Ант. Борляковъ

Чуждитѣ народности въ Добруджа

Освѣнъ българитѣ и ромънитѣ, за които говорихъ вече, въ Добруджа живѣятъ още десетъ други народности: татари, турци, малоруси, липовани, ивѣнци, гърци, евреи, италианци, арменци и цигани. Слѣдъ българитѣ, и ромънитѣ най-многобройни сѫ първитѣ четири етнически елемента. Другитѣ народности образуватъ незначителни групички, прѣснати изъ цѣлата областъ.

Нито една отъ тия народности не може да каже, че Добруджа е нейно отечество. Като изключимъ турцитѣ, които прѣзъ първитѣ три вѣка отъ двоето владичество, колонизиратъ съ компактни маси тоя вѣтъ и отпослѣ, поради руско-турскитѣ войни прѣзъ осемнадесетия и миналия вѣкъ, разрѣдватъ своитѣ поселения, — всички други чужди народности сѫ нови пришелци, дошли вато бѣжанци отъ своитѣ отечества слѣдъ 1850, 1856 и дори слѣдъ 1878 г. да дирятъ подслонъ, поминъвъ и леки печалби. Гласкани отъ нуждата и привлечани отъ богатствата на страната, тѣ идватъ тукъ, слѣдъ като творческитѣ трудъ на българина бѣ успѣлъ вече да възобнови опустошенитѣ отъ войнитѣ села и градове, да създаде условия за земледѣлска, промишлена и търговска дѣйност и да възстанови стопаневата и духовната жизнениост на цѣла Добруджа. Наместина, и новитѣ колонисти внасятъ своя дѣлъ въ общия стопански строежъ на областта, но никога тѣ нито успѣватъ, нито пъкъ сѫ цѣлили да се издигнатъ въ нея като ръководенъ, вълтуренъ, стопаневки и общественъ факторъ. Руситѣ и липованитѣ сѫ риболовството си, еврейтѣ, арменцитѣ и гърцитѣ сѫ търговията си, татаритѣ сѫ коневѣдството и варуцарството си, ивѣнитѣ и италианцитѣ сѫ малкитѣ си образцови селски стопанства допѣлнитѣ само нѣкои страни на силно развити вече стопански животъ, създаденъ, поддържанъ и направляванъ отъ енергичнитѣ български търговци, еснафи и земледѣлци.

Кроткъ и тихъ по природа, безврайно толерантенъ къмъ всички, надаренъ съ широка житейска опитностъ, добруджанскитѣ българинъ още отъ врѣмето на турското владичество е поддържалъ най-добри стопански и обществени отношения съ инороднитѣ си съжителци. Тѣзи отношения сѫ нѣкои отъ чуждитѣ народности ставатъ толкова близки и приятелски, че ромънскитѣ власти почватъ твърдѣ основателно да се болятъ отъ възможността на единъ добруджански съюзъ, насоченъ срѣщу тѣхния режимъ. Страхътъ отъ „славянския блокъ“, за който сѫ видливо неспокойствие говорятъ добруджаневитѣ префекти въ своитѣ ежегодни отчети, кара ромънскитѣ управници прѣзъ всичкото врѣме на тѣхното владичество да сѣятъ най-беззастенчиво вражди и раздори между отдѣлнитѣ народности, да кеважиратъ едни, за да прѣслѣдватъ други, да насѣвватъ турци, татари и гърци срѣщу българи и руси; липовани и руси срѣщу турци и ивѣнци; италианци и ивѣнци срѣщу руси и липовани, потискватъ и ограбватъ всички.

Основанъ на едно насилно надъ конституционнитѣ и парламентарнитѣ принципи, ръководенъ отъ макиавелистичното „дѣло и владѣй“, — ромънскитѣ режимъ въ Добруджа бѣ тежѣвъ и непоколебимъ за всички народности. Отказвайки политическитѣ права и свободи на всички, той бѣ си поставилъ само една задача: да прогони чуждитѣ народности, да ограби земитѣ и имотитѣ нивъ и ако е възможно, да ги де-

национализира. Първи, които пострадаха слѣдъ българитѣ отъ ромънския гнетъ, бѣха турцитѣ и татаритѣ.

Създадениятъ отъ Кочелничану въ 1882 г. законъ за поземлената собственостъ въ Добруджа лишитъ татаритѣ отъ земитѣ, които турското правителство бѣ имъ дало прѣзъ 1859 г., и чрѣзъ една пристрастна и своеволна ревизия на „ташиитѣ“ (крѣпостнитѣ актове), обяви за държавни имотитѣ на голѣма частъ отъ турското и другото население. Слѣдъ закриването на българскитѣ училища и присвоиване на българскитѣ черкви, религиозно-просвѣтната автономия на мусулманскитѣ вѣрноподвѣдни общини бѣ унищожена подъ формата на държавна издръжка на турскитѣ училища и джамии. Богатитѣ приходи на вакъфскитѣ имоти, прѣдзначени за издръжка на джамии и училища, биваха прибирани отъ ромънското държавно съкровище, отъ което се отпускаха жалки подаяния срѣщу задълженитѣ на турскитѣ първенци да съдѣйствуватъ на своеволния ромънски режимъ. Униженитата, оскубениитата и своеволнитата, на които бѣ подложено мусулманското население, ако и въ по смекчена форма отъ тия, упражнявани срѣмо българитѣ, нѣмаха край. Цѣла частъ отъ него да продаде на безцѣнна имотитѣ си и да се изсели въ Турция.

Въ единъ мемоаръ, подаденъ отъ добруджански първенци до законодателнитѣ тѣла въ Букурещъ прѣзъ 1900 г., се казва: „Голѣма частъ отъ мусулманитѣ, ивѣнитѣ и липованитѣ се изселиха тази есенъ. Другъ единъ транспортъ отъ тридесетъ—четридесетъ хиляди се готви за напролѣтъ. Истинската причина за тая емиграция е онова положение на слѣпо и унижително подчинение, което ни налагатъ изключителнитѣ закони, съ които сме управлявани, и подигравнитѣ, които се вършатъ съ насъ подъ тѣхна заврила.“ (V. Kogalniceanu. Dobrogea. стр. 134).

За да париратъ стопанското и вълтурно влияние на българския елементъ, ромънитѣ започватъ слѣдъ 1880 г. да пасрѣдватъ колонизацията на Добруджа съ алзаски ивѣнци, които напуснаха своитѣ по-ранни колонии въ южна Русия. Трѣбваше, обаче, да мпнатъ само нѣколко години, за да разбератъ и новитѣ колонисти, че подъ ромънския режимъ на безправие и своеволне мачно се живѣе и да започнатъ да се изселватъ въ България, Турция и Америка.

Въ едно отворено писмо до ромънския министъръ на финанситѣ отъ 24 августъ 1899 г. нѣмскитѣ колонисти отъ с. Коджелавъ, Кюстендженско, рисуватъ ромънското управление, както слѣдва: „Звѣроветѣ, отъ които се боимъ, сѫ нашитѣ чиновници: ако имать нужда отъ пари, ограбватъ ни; ако сѫ жадни за кръвъ — изпиватъ ни а... И когато се оилачомъ на префекта или околийския началникъ, тѣ ни пращатъ въ Америка“.

Освобождението на Добруджа е и освобождение на чуждитѣ народности, които я населяватъ, отъ гражданското и политическото безправие, въ което тридесетъ и осемъ години ги държа беззастенчиво и алчна за чужди богатства ромънска олигархия. Подъ знамето на България тия народности ще найдатъ условия за спокойно стопанско, политическо и вълтурно развитие, защото то е знамето на най-широкитѣ граждански и политически права и свобода, защото то е знамето на държавна справедливостъ, на гражданското, религиозното и политическото равноправие за всички, които стоятъ подъ него. Демократическата

българска конституция, приложена въ Добруджа е осветеното отъ нея всеобщо гласоподаване, ще обезпечи най-широкото участие на добруджанскитѣ мъшества въ политическия и общественъ животъ на страната и ще създаде онака обществена солидарностъ между тѣхъ, при която потисканитѣ до сега чужди народности ще намѣратъ тукъ своето истинско второ отечество.

Руската армия разгромена

Рускитѣ фронтѣ пробитѣ на 250 километра. Отстъпленкето на рускитѣ по цѣлия фронтѣ. Голѣмата илѣчка.

Руситѣ бити при Сморгонѣ. 23 юлий. Югозападно отъ Дюнабургъ отбихме едно руско нападение. Южно отъ Сморгонѣ, включително до Криво, руситѣ атакуваха на сутринта на ново, слѣдъ като тѣхнитѣ многобройни атаки прѣзъ вечерта бѣха отбити съ голѣми загуби за тѣхъ. Барабанитѣ огъвъ прѣдшедствуваше шурмуването, което въ успѣха се колебасе, ту къмъ едната, ту къмъ другата страна, до като най-послѣ им се отпаде да изхвърлятъ руситѣ отъ нѣколкото мѣста на нашата позиция, гдѣто се бѣха закрѣпили. По вечери позицията, благодарение на контра атакитѣ на прѣснитѣ наши войски, накрая въ наши рѣцѣ. Днесъ заранитѣ широки руски атаки южно отъ Сморгонѣ се намрадаъ подъ нашия прѣградъ огъвъ.

Руситѣ бити и при Серетѣ. 23 юлий. Нашата контра-атака южно отъ Серетѣ привуди рускитѣ да отстъпятъ частъ до Карпатитѣ. Прѣвзеходитѣ командуване и голѣмото желание на войсковитѣ части да върватъ на прѣдъ реализира желания резултатъ. Ний се намбраме по височини непосредствено западно отъ Тарнополь. Ний прѣминахме желѣзо-пѣтната линия Рохатинъ-Островъ каточно отъ нашитѣ стари позиции и започнахме да на прѣдваме отъ двѣтѣ страни на р. Дибѣстръ. Неприятельтъ оказа силно съпротивление южно отъ споменатата желѣзо-пѣтна линия.

По цѣлия източенъ фронтѣ, отъ източенитѣ езера до Черно море, се водятъ ожесточени боеве съ голѣми успѣхъ за германското и съюзно оръжие.

24 юний При Лкобцадъ рускитѣ атакуваха безуспѣшно, слѣдъ което на другия денъ сутринта бидоха окончателно бити чрѣзъ нашия унищожителенъ огъвъ. Югозападно отъ Дюнабургъ, слѣдъ силна артилерийска подготовка, тѣ поведоха петъ пѣти шестъ дивизии срѣщу нашитѣ линии. Слѣдъ ожесточенъ ракошменъ бой неприятельтъ трѣбваше да отстъпи, като прѣтърпѣ нечувани до сега загуби. Сѣсно и при Криво рускитѣ атакуваха на единъ фронтѣ отъ 5 километра широчина; тѣ бидоха отблъснати. Селото Криво е пакъ въ наши рѣцѣ; неприятельтъ нападнаше южно отъ Сморгонѣ всичко съ 3 дивизии, чиято полкове бидоха оставени отъ заловенитѣ полкове и надналитѣ прѣдъ фронтѣ мъртви. Отъ тѣхъ само останки се завърнаха.

При групата армия на Бюменъ Ермоинъ, стратегическото развиване на нашитѣ операции въ източна Галиция е все още мощно. Сѣсно по фронтѣ на сѣвернитѣ Карпати рускитѣ отстъпватъ. Отъ сѣверъ до гориститѣ Карпати ний настѣпихме по единъ фронтѣ отъ 250 километра. Нашитѣ побѣдоносни корпуси при прѣминаването на сѣверъ удържаха побѣда южно отъ Тарнополь. При Трамбона отчаенитѣ руски масови атаки бидоха отблъснати. Подайче, Хеличъ и Вѣстрица Солотвинска сѫ прѣминати. До сега плѣчната не може да се остави. Нѣколко дивизии събличаватъ, че сѫ взели по 3000 плѣнница, многобройни оръдия дори до най голѣми калѣбѣръ, влакове пѣлни сѫ продоволствени припаси и муниции, бронирани влакове, автомобили, пѣлатни и всевъзможни военни принадлежности сѫ взети плѣчки. Това показва неудържимото отстъпление на неприятеля. Сѣверното крило се съедини съ започнатото южно отъ Дибѣстръ движение. На дѣлъ по цѣлия фронтѣ силна неприятелска артилерийска дѣйностъ. Рускитѣ атаки по двѣтѣ страни на Вѣстрица и южно отъ прохода Тѣлмежъ бидоха отбити. Ожесточениятъ огъвъ между долинитѣ Тротушъ и Путца биде послѣдванъ отъ онѣта на руситѣ и ромънитѣ да атакуватъ по широкъ фронтѣ. Почти на всѣждѣ нашитѣ

огън принудил неприятеля да се завърне въ своите окопи, а тамъ дѣто нализаше отъ тѣхъ биваше отблъснатъ.

Също на дѣлъ по Тутна и Серетъ артилерийскиятъ бой се значително засили. Нѣколко пати руско-румънски части се хвърлиха въ атака. Тѣ бѣха навсѣдѣ отбити.

Руско обяснение на погрома. Берлинъ, 23 юлий. До каква степен е разложена руската армия, се вижда отъ слѣдната изложена по безжичния телеграфъ телеграма на изпълнителния комитетъ на руския юго-западнъ фронтъ на комитетъ на 11-та руска армия и на комисари на 11-та армия до военния министръ, врѣменното правителство, петроградския съвѣтъ, изпълнителния комитетъ на седмичнѣ делегати до другитѣ, главнокомандующия на руската армия: Германското настѣпление започнато на 19 юлий прѣдъ фронта на 11-та армия се развива въ една страшна катастрофа, която може да доведе разгрома на революционна Русия. Въ настроенето на войскитѣ, които прѣди нѣколко дни бидоха изварапи напредъ, благодарение на героичнитѣ усилия на съзнателното малцинство, стана единъ силенъ и опасаелъ обратъ. Настѣпателятѣ дужъ изчезна бързо. Повечето войсковы части се намиратъ въ едно състояние на засилване се разложение, за подчинение на началството не може да става и дума. Често войницитѣ даже застрѣлватъ тѣзи, които се опитватъ да ги убѣждаватъ; нѣкои части напускатъ окопитѣ безъ да дочакватъ приближаването на противника. Има случаи, когато заповѣдитѣ за изпращане помощъ на сражаващитѣ се съ размислямъ въ нѣколко часовы събрания, вслѣдствие на това помощта изпращана съ 24 часа. Много често войскитѣ напуснаха позицитѣ си още при първи застрѣлъ. Задъ фронта на разстояние цѣли километри се движатъ колонии отъ бѣгалци съ и безъ пушки, здравы, слѣпци, безъ всѣващъ срамъ и съ чувство на сигурност, че пѣна да бѣдатъ приазани. Отъ врѣме на врѣме се отдалечаватъ отъ фронта цѣли войсковы части. Членове на армейския и фронтовъ комитетъ признаватъ, че положението изисква най-крайни срѣдства и усилия и че не трѣбва прѣдъ нищо да се спираме за да спасимъ революцията отъ разгромъ. Днесъ главнокомандующиятъ на югозападния фронтъ и началникътъ на 11-та армия, въ съгласие съ комисаритѣ и комитетитѣ, издадоха заповѣдъ да се стрѣла срѣщу бѣгалцитѣ. Цѣлата страна трѣбва да узнае истината по тѣзи събития; тя трѣбва да изтърпи отъ ужаса и да памѣри въ себе си рѣшителностъ да се навърши срѣщу тѣзи, които съ своего малодушие унищожаватъ революцията.

Военни новини.

Извѣстия на Щаба на дѣйствующата Армия

Македонски фронтъ, 23 юлий 1917 год. Източно отъ Прѣпашкото езеро, по Целистеръ планина оживенъ артилерийски огънъ. На Червената стѣна едно неприятелско разузнавателно отдѣление се опита да настѣпи по бѣме прогонено съ огънъ. По дѣния брѣгъ на Вардара при с. Алчакъ-Махле и край долна Струма схватки между охранителнитѣ части. По останалата частъ отъ фронта свършено слаба бойна дѣйностъ.

Македонски фронтъ, 22 юлий. Въ завод на Черна отъ врѣме на врѣме кратки огнени урагани. Източно отъ Черна и въ Мъглово, къмъ Ковилъ, слѣбъ силна артилерийска подготовка, неприятелски разузнавателни

отдѣления се опитаха да напреднатъ, но бѣха прогонени съ огънъ. Южно отъ Гевгели нѣколко огнени урагани. Край Долна Струма, при с. Командесъ, южно отъ Сересъ, прѣзъ пощата английска дружина съ ескадронъ конница настѣпи въ нѣколко послѣдователни вериги срѣщу нашитѣ прѣдми постове. Англичанитѣ съ силещъ натискъ се опитаха да взмѣстятъ нашитѣ прѣдми постове, обаче ободени отъ нашитѣ застави, тѣ, макаръ получили новы поддрѣпления, въ упорита рѣкопашна борба на ножъ и съ рѣчни бомби, бѣха принудени да се оттеглятъ въ безредница на дѣния брѣгъ на Струма. Загубитѣ на противника сж доста чувствителни.

Ромънски фронтъ. Отъ Махмудия до Исакча пушечна стрѣла между постовѣтъ на мѣста доста оживена. При Исакча и при Галацъ силенъ артилерийски огънъ.

На р. Серетъ по фронта на нашитѣ войски силенъ артилерийски огънъ.

Ромънски фронтъ, 22 юлий. По Долния Дунавъ, между Махмудия и Галацъ, твърдъ слабъ артилерийски огънъ, а при с. Прислава, източно отъ Тулча и пушечна прѣстрѣлка.

Отбити френски атаки, 23 юлий. Въ Фландрия артилерийскиятъ бой е въ своя разгаръ. Той трая прѣзъ цѣлата нощъ. Нашитѣ храбри водители на артилерийския бой сполучаха цѣлата успѣшно и надминаха неприятелската артилерийска стрѣла. Източно отъ Ипернъ неприятелътъ атакува съ многочисленна въздушна ескадра. Нашитѣ бойни самолети и противозащитни оръдия осуетиха тази тѣхна атака. Осемъ неприятелски самолета бидоха свалени. Разузнавателнитѣ английски дружини бѣха отбити. Между Авиньонъ и Меркуръ послѣдвахъ силни нощни атаки; първоначалнитѣ успѣхи на неприятеля бѣха изравнени съ нашитѣ таква въ послѣдствие.

Германски успѣхи при Краонъ, 23 юлий. На западни слонъ на планината Вуртембергъ при Краонъ се отдаде при атаката, подготвена добръ чрезъ силенъ артилерийски огънъ, да разширимъ нашитѣ позиции на 1 км. Ахтенбургскитѣ войсковы части и гвардия изхвърлиха французитѣ изъ нѣколко окопни линии и доведоха съ себе си 250 плѣнника. Една отъ нашитѣ въздушни ескадри хвърли вчера прѣди обѣдъ бомби участъ гр. Харбвиъ, на английския брѣгъ на Източното море; сполучливитѣ нападения бидоха наблюдавани. Венцитѣ самолети се завърнаха.

Изъ чужбина

(Съобщения на В. Т. А.)

Безредницѣтъ въ Испания. МанIFESTации въ Валенция. Депутатитѣ и безредницѣтъ. Барикадитѣ въ Барселона. Мадридъ, 23 юлий. Министерътъ на вътрѣшнитѣ работи съобщава, че понеже нѣколко групи манифестанти въ Валенция се държали заплашително, жандармерията се намѣсила и възстановила реда. Политическиятъ кръгъ заявяватъ, че депутатитѣ, които взеха участие въ барселонското събрание, считатъ задачата си за свършена и сж се върнали въ Мадридъ. Тѣ ще отправятъ до правителството единъ апелъ, въ който ще поддържатъ главнитѣ си искания.

Барселона, 23 юлий. Въ една улица биде издигната барикада, бунтовницитѣ бидоха бързо разпръснати

вслѣдствие намѣсата на войскитѣ. Други кръгово се опитаха същеврѣменно да прѣдизвикатъ безредници, на бидоха разпръснати. Прѣзъ нощта столицата на Каталония взе отново обикновенния си видъ. Кафенетата и театритѣ сж отворени, трамваитѣ се движатъ редовно.

Положението въ Гърция все неуяснено. Лугано, 23 юлий. В. „Секоло“ се научава отъ Атина, че Радисъ свикалъ едно събрание отъ петдесетъ гърци депутати, за да бѣдатъ разгледани послѣдствията отъ извършената отъ чужди войски окупация на грѣцката територия, както и смиването на старата камара. Радисъ изложи своето стаповище и заяви, че опозиционнитѣ депутати сж длъжни да дѣйствуватъ противъ незаконенъ режимъ. Присѣтствувачитѣ, между които и бившиятъ министръ Стратосъ, искаха мѣние, че сега има само единъ начинъ да се реагира противъ правителството. Този начинъ е, опозицията да участвува въ парламентарнитѣ работи и да протестира въ парламента противъ своеволнитѣ мѣрки на правителството.

Англия се извинява. Хага, 23 юлий. Министерството на външитѣ работи съобщава: Английското правителство е освѣдомило холандския пълномощенъ министръ въ Лондонъ, че английското адмиралтейство признава за гърво гледницето на холандското правителство по въпроса за хвърленитѣ срѣщу Циликозъ бомби. Правителството признава, че бомбитѣ сж били хвърлени отъ единъ английски въздухоплавател, които мислѣлъ, че се намира надъ окупираната отъ неприятеля белгийска територия. Английскитѣ държавни секретаръ на външитѣ работи е помолилъ холандския министръ да изкаже на правителството си дълбокото съжаление на английското правителство, което заявява, че е готово да плати обезщетение. Обезщетението ще бѣде опрѣдѣлено въ съгласие съ холандското правителство.

Англичанитѣ противъ мира. Лондонъ, 22 юлий. При отпразднуването на белгийската независимостъ, Лойдъ Джорджъ е държалъ рѣчь, въ отговоръ на рѣчта на германския канцлеръ, въ която заявява, че не вижда въ рѣчта на канцлера никаква надежда за миръ. Но пататъкъ заявилъ, че въ английскитѣ корабостроителници се работѣло четири пати по вече отколзото миналата година, че Англия имала запаси отъ съвѣтни продукти за 1917 и 1918 год., разбира се, че трѣбвало да стане голѣмо пестене отъ народнитѣ маси. Въ това отношение не може да става паралелъ между Англия и Германия. Антантата е длъжна да продължава войната до сполучливи и край.

Лондонъ, 23 юлий. Новиятъ членъ на военния кабинетъ Съръ Едуаръ Карсонъ произнесе въ Белгастъ слѣдната рѣчь: „Току що прочетохъ рѣчта на новия германски имперски канцлеръ въ Райхстага. Тази рѣчь не се различава много отъ другитѣ рѣчи, които съмъ чѣлъ прѣди. Ти е кука и иска да каже, че ако руситѣ иматъ пузда отъ миръ, тѣ ще прѣговарятъ не съ прусацията, а съ най-добритѣ хора на германския народъ. Ние казваме на германцитѣ, че първото условие за подобни прѣговори е тѣ да докажатъ своята искреностъ. А за да докажатъ, че не искатъ анексии и пасилне надъ другитѣ, нека направятъ прѣдложение за започване на прѣговори при условие да оттеглятъ прѣди това войскитѣ си задъ р. Рейнъ. Ако германцитѣ покажатъ, че се развалятъ за несправедливоститѣ и за прѣстѣпленията, които сж извършили въ Белгия, Франция, Сърбия и въ други страни, миролюбива Ан-

Феникъс.

ДОБРУДЖА

(ВЪ НЕЙНОТО ИСТОРИЧЕСКО МИНАЛО).

XII

Добруджа подъ турцитѣ въ навечерието на освободителната война. — Ролята на гр. Тулча въ възвръщането на Добруджа. — Ролята на Добруджа въ възвръщането на България. — Икономовъ, Левски, Караджата и Полъ Харитонъ, нато добруджански дѣйци и революционери. — Добруджа по фермана за учрѣдяване Едзархията и по реформения проектъ на цариградската конференция за давано автономия на България.

28-о. Въпрѣки войната отъ 1854 — 1856 год. възходящиятъ подеиъ на новия животъ въ Добруджа не спира, и послѣдната руско-турска война отъ 1877 — 1878 г. намѣра Добруджа съ пълно консолидирана национална физиономия, напълно готова за политическата свобода на България, отъ името на която тази война бѣ обявена и водена.

Отъ 1635 год. сѣдалище на Силестренския пашалѣкъ става Бабадагъ, които се развива въ силенъ турскъ центръ и, като главенъ градъ на областта, достига 60,000 души жители. Новиятъ националенъ подеиъ на българитѣ въ Добруджа, обаче слѣдъ войната отъ 1829 г. не само прѣсъздава Тулча отъ неговитѣ развалини, но създава отъ него и новия центръ на общественна столица, културенъ и политически животъ въ цѣла Добруджа. Той става нейнъ главенъ градъ и Добруджа добива името „Тулчански санджакъ“.

Наедно съ това Тулча почва да играе ролята на метрополия и да дава български отпочатѣкъ въ живота на цѣлата провинция. Пашусто Мидхадъ-паша се опитва прѣзъ 1870 — 71 г. да тури ръка на българскитѣ училища и на културния имъ животъ въ Добруджа. Въ-

ната на национални подеиъ се указа по сила отъ волята на този круленъ турски политически мѣлъ и всѣки опитъ, да се спре нейния воленъ ходъ, намира рѣшителенъ отпоръ и се разбива прѣдъ една силна обществена организация, която брочи и своитѣ дипломати въ лицето на брата Теодорови—Стефаняки и Димитрава бой; и своитѣ общественници и книжовници въ лицето на Тодоръ Икономовъ, Епископъ Климентъ, Д-ръ Янкуловъ, Сава Добролюбки, Антонъ Франга, Кръстю Мирски, Изворски и др., и своето организирано гражданство въ отдѣлни черковно-училищни общини, които даватъ членове на турския мѣлаишъ въ Русе и поддържатъ сношение съ прѣдставителитѣ на чуждитѣ държави въ Тулча; и своитѣ бунтовници и съзаклѣнници; и една, обединена и сплотена около общонародния идеалъ, компактна масса отъ търговци, еснафи и земледѣлци, които циментиратъ цѣлия този разнороденъ, общественъ животъ въ общо неразрушимо цѣло.

Това е резултатътъ на она подеиъ, който почна отъ 1832 — 1850 г. и който извѣструва цѣла Добруджа съ черкви, училища и читалища, около които този животъ закипява.

Въ 1849 г. Тулча построява нова — най хубавата черква въ цѣла България; и още въ 1859 г. се поставя на чело на борбата за черковната цѣ независимостъ. По послѣ при основаването на едзархията братята Теодорови сж, които чрезъ поставено лице дараватъ едзархийското мѣсто въ Ортакьой; а Тулчанската черковна община я снабжда съ първитѣ по-крупни парични срѣдства — 200 турски лири, — нужди за дейно устроителство. Въ 1860 г. гр. Тулча построява специално здание за своето класно училище, на което дава значаителното за националното ни и политическо съзнание название „Свѣтла България“; въ 1866 г. Св. Добрихристоматия по-образецъ на Софрониево, въ която сгордостъ поставя като свой титулъ, учителъ на Тул-

чанското класическо училище; сюжетътъ на първия български романъ „Изгубена Станка“ отъ Блъсковъ има за тема случка изъ селския животъ въ Добруджа; най-крупната сѣдѣйностъ, като учителъ, дѣецъ и публицистъ Тодоръ Икономовъ развива въ Тулча и нѣма издание отъ тая епоха на нашето книжовно възраждане, въ което не само Тулча, нъ и десетѣ добруджански села да заематъ първо мѣсто въ списъка на спомоществувателитѣ. Едно отъ глѣздата на Дявола Левски е тулчанското село Ени-кьой, където той отъ една страна учителствува, а отъ друга чрезъ поставенъ човѣкъ поддържа кръчма и канъ за убѣжище и подслонъ на хѣшове и народни хора; срѣдата на тулчанското население и това отъ неговата околностъ създава Караджата, а първото глѣздо на революционната дѣйностъ, на полъ Харитонъ ставатъ селата Паша-кѣшла, Вейдаутъ, Конгасъ, Фрекапей и цѣлата Бабаданска околностъ.

Дълга е ноеклатурата на всички она проявление отъ културния и общественъ животъ въ Добруджа и она на имената на първитѣ строители на днешна България, които подчертаватъ съ най ярки черти, крупната роля, която Добруджа играе въ духовното и политическо възраждане на България. Ний не мислимъ тукъ да изчерпимъ всичко това, нъ тона което трѣбва да дажемъ и да подчертаемъ, то е, че освободителната война отъ 1877—1878 г. завари Добруджа въ пълнеъ разцвѣтъ на чисто българска жизнелостъ и економическа мѣцъ, съ около 160000 жители, въ срѣдата на които чуждитѣ елементи не играятъ абсолютно никаква обществена роля; съ около 80—90 селски училища и толкова черкви на автономни български черковно-училищни общини, добили правото на самостоятелна юридическа личностъ съ 10-тина читалища; съ една 4 класна гимназия; съ една българска епископия; съ едно българско автономно-търговско дружество за вносъ, износъ и банкерови операции; съ едно параходно такова, съ едно благотворително земско дружество и главно съ едно

Земля ще почне прѣговори за да спаси свѣта отъ военниѣ ужаси. Ние желаемъ миръ, за да могатъ нашитѣ войници да се върнатъ по домоветѣ си. Обаче тѣзи, които не могатъ вече да се върнатъ, искатъ отъ насъ смъртъ да бъде траенъ и да ни гарантира, че тѣ не сѣж помертвувани напрасно.

Князь Львовъ въ оставка. Социалистически кабинетъ. Петроградъ, 23 ялий. „Виржевия, Вѣдомости“ съобщава, че министръ прѣседателя князь Львовъ си подаде оставката. Керенски билъ назначенъ за министръ прѣседателя и остава министръ на войната. Цертелъ билъ назначенъ за министръ на вътрѣшнитѣ работи и остава сщеврѣменно и министръ на пошитѣ и телеграфитѣ. Некрасовъ билъ назначенъ врѣменно за министръ на правосъдието.

Петербургъ, 22 юлий. Князь Львовъ заявява, че не може още да даде обяснение по даване оставката си. Керенски отпраща заповѣди до флотата, въ които запорѣжда сѣна главно на персонала ѣ въ източно море, като прѣдложилъ избирането на новъ. Всички подозрителни лица трѣбва да бъдатъ затворени и задарани подъ стража въ Петербургъ.

Хроника

Цистернитѣ на д-во „Нафта“ въ услуга прѣвоза отъ Кюстенджа. Дружеството „Нафта“ е турило на разположение цистернитѣ си вагони за прѣвозъ на газъ за врѣмето до свършеца на войната. Тѣзи вагони, споредъ една разпоредба на дирекцията на желѣзницитѣ, ще се третираатъ като талива, които принадлежатъ къмъ нашия паркъ, тѣй че слѣдъ разтоварването имъ, ще се изпращатъ, колкото е възможно по-скоро, за Кюстенджа за ново натоварване.

Новиятъ руски химнъ. Споредъ „Дейли Телеграфъ“, била съчинена нова пѣсень, която могла да се смѣта за националенъ химнъ. Тя се казва „Химнъ на свободна Русия“; текстътъ е отъ известния поетъ Бальмонтъ, музиката отъ популярния композиторъ Гречаниновъ. Прѣзъ врѣме на революционнитѣ дни руситѣ сѣ си служили съ маршилата, но широката маса смѣтала, понеже не знаела нито дума отъ текста.

Дрехи отъ нивга. Приготовленieto на платове за горни дрѣхи напоследѣкъ е достигнало до своето съвършенство. Книжнитѣ платове задоволяватъ вече всички изисквания. Тѣ сѣ меки и на пръвъ погледъ не се различаватъ отъ обикновенитѣ платове. Тъкани сѣ рѣдко и държатъ прохладно.

Ново културно д-во въ гр. Варна. Основано е „д-во на българската наука и изкуство“. Цѣльта на дружеството е:

1. Да поддържа морално и материално съюза на българскитѣ писатели, учени и художници въ София и да изказва мнѣния относно прѣдприеманитѣ отъ него издвания и издания;
2. Да прѣдприема и спомога материално и морално за изучаване материали по изучаване източна България и Добруджа въ археологично, исторично, етнографично, фолклорно, природно, стопанско и културно отношение.

назрѣло за политическа свобода българско гражданство, което още прѣдъ войната заема вече активно, господствуеще почтѣ, участие въ духовното ни и политическото възраждане, въ черковната ни борба, въ възраждащата наша книжнина и просвѣта, въ революционнитѣ ни конспирации и организации, въ бунтовническитѣ ни чети и въ опълченето.

И дума тогава не е могло да става за исторически и етнически права на Ромѣния върху Добруджа, защото ромѣнското население въ Добруджа, това бѣха трансилванскитѣ овчари, които сѣ идвали врѣменно въ Добруджа съ стадата си на паша и ромѣнскитѣ селани, които сѣ бѣгали тукъ отъ собственото си отечество, поради неспособия тамъ робски животъ. Това бѣха отъ една страна прѣбидици въ Добруджа гурбетчи, наречени „кожани“ и частъ отъ нещастни „бѣжечари“, които, чужди на всѣка национална идея, национални чувства и национално съзнание, идвали сѣ въ тая чужда за тѣхъ страна, единствено за прѣхрана и убѣжище. Слѣди отъ тѣхния обществень въ Добруджа животъ, ние не виждаме, нито пъкъ ромѣнскитѣ автори, тѣй ревностни въ своята националистична историческа и статистическа изобрѣтателностъ, не сѣ могли до сега да ни покажатъ такова.

29-о. Въ това положение на пѣщата, великитѣ за съдбата на балканскитѣ народи събития отъ 19 в. заварила Добруджа и нейното мѣсто бидѣ опрѣделено по единъ ясенъ, категориченъ и недвусмисленъ начинъ. Съ два збѣнчани всеизвестни политически акта, отъ международното значение и известностъ: 1) Сутанскитѣ ферманъ отъ м. февруарий, 1870 г. съ който се призна автономията на българската черква и който въ териториалната областъ на Българската Екзархия включва и Добруджа и 2) Протоколитѣ на Цариградската конференция отъ 1876 год., наедно съ реформнитѣ проектъ, изготвени отъ Смитъ за реорганизацията на Турция.

3. Да образува сборки по всички горни отдѣли, съ които да се разширя мѣстния археологиченъ музей до положението на народенъ музей.

4. Да спомога за издаването на всички научни трудове по горнитѣ въпроси на български и чужди езикъ, да способствува за тѣхното популяризиране и разпространяване въ българското общество и въ странство.

5. Да урежда публични бесѣди и реферати по всички горни въпроси.

Градътъ Варна все повече почва да заема прѣвекствуеще мѣсто по своитѣ културно-национални инициативи и, което е още по-важно, то е, че варненци не се смиратъ прѣдъ паричнитѣ жертви, които тия инициативи налагатъ.

Това е едно отраднo явление, което ний държимъ да подчертаемъ за назидание на софийското голо рекламджийство.

Изъ първитѣ дни на българското училище въ Тулча. Споредъ свѣдѣнията на старъ единъ Тулчански гражданинъ, свършилъ 4-й класъ въ 1866 г., първото българско училище въ гр. Тулча, е отворено въ 1840 год. и първиятъ български учителъ е билъ нѣкой си Владимиръ. Въ 1858 год. става учителъ даскалъ Тодоръ, слѣдъ него иде Еячу Кузмановъ, Изворски, Сава Илиевъ и Сава Доброплодни, който е прѣдавалъ и френски езикъ по метода Олемдорфъ.

Приключване учебната година въ Добруджа. Въ края на тоя мѣсецъ учебнитѣ занятия за тая годинашнитѣ подготовителни курсове се прѣкративатъ. Всички ученици ще държатъ изпити и ще получатъ за показанитѣ си успѣхи надлежни свидѣтелства, издадени отъ Настоятелствата на черковно-училищнитѣ общини, подписани отъ главнитѣ учители.

Въ свидѣтелствата ще се укаже отдѣленieto, или класа, въ който ученицитѣ добиватъ право да постъпятъ като редовни талива идната учебна година.

Новата учебна година ще почне на 14 септември при редовни курсове.

Дѣйността на попъ Харитона въ Добруджа. — Указва се, че първата революционна дѣйностъ на известния революционеръ Попъ Харитонъ почва тукъ въ Добруджа прѣзъ 1860 г.

Попъ Харитонъ е дѣйствувалъ въ Бабадашкиѣ села: Конгасъ, Паша-къшла, Вейдаутъ и Тулчанското село Френачей, където е оставилъ легендарни спомени за своитѣ смѣли дѣла, които населението цѣни по високо дори отъ тия на Левски.

Подробенъ очеркъ за неговата дѣйностъ и буренъ животъ, ний ще дадемъ въ специаленъ за цѣльта общиренъ поджисниевъ, който има да попълни историята на революционната епоха съ съществени отъ нашето възраждане страници.

Читалище въ с. Налбантъ. На 24 юлий т. г. се отвори читалище съ име „Развитие“ въ с. Налбантъ. До сега 17.VII има записани повече отъ 42 члена. Даде се една танцувална вечеринка отъ страна на читалището, отъ която се събра чистъ приходъ 163 лв. Читалищното настоятелство изказва благодарностъ на подполковникъ Максимовъ, който подари 100 л. за читалищния фондъ и който биде провъзгласенъ за почетенъ прѣседателъ на сѣщото.

Въ кутията за червения кръстъ. Срѣщу отпущнатитѣ лѣкарства на мѣстното население отъ аптеката

на 1/2 запасна болница е събрано въ кутията на червения кръстъ отъ доброволни пожертвования за послѣднитѣ 20 дена сумата 190 лв. и 20 ст.

Болницата изказва своята благодарностъ на всички пожертвуватели.

Прѣустроителството на администрацията въ Добруджа. Споредъ свѣдѣния отъ Кюстенджа узнаваме: За български воененъ областенъ управителъ и помощникъ на началника инспекторъ на главното Етапно управление въ Добруджа, генералъ фонъ Унгеръ, е назначенъ до сегашнитѣ български прѣдставителъ по военитѣ добивки при сѣщото управление генералъ-майоръ Пазлъмовъ.

За български командантъ въ градъ Кюстенджа, при германското мѣстно команданство, е назначенъ полковникъ Комсень.

Назначени сѣ за околийски началници въ Кюстенджански окръгъ: Иванъ Василевъ, Ангелъ Савовъ и Александръ Бурлаковъ отъ гр. Тулча; Стефанъ Опляновъ и Хр. Дойчевъ отъ гр. Кюстенджа.

Други назначения за сега не сѣ известни.

Народо-спомогателенъ фондъ „Добруджа“.

Прѣнесени отъ брой 11 лв. 48-303-10
Слѣдва с. Кавгаджий (Тулчанско)

В. Жени	
Стана Василева	30,—
Стояка Йорданова, Димка Иванова, Мария Жекова, Жека Стоянова, Димитра Стоянова, по 20 лева	100,—
Стояна Цонкова, Стана Колкова, Жека Николова, Елена Танасова, Мария Танасова, Ангелина Колкова, Калина Петкова, Калина Дичева, Замфира Колкова, Димитра Георгиева, Софийа Георгиева, Мария Петрова, Дана Ив. Гинкова, Докия Костадинова, Солония Иванова, по 10 лева	150,—
Стояна Георгиева, Докия Тодорова, Мара Ив. Василева, Цена Николова, Елена Панайотова, Райка Тодорова, Софийа Маринова, Стояна Юрданова, Марина Георгиева, Ерина Петрова, Софийа Димитрова, Мария Епюва, Стояна Тодорова, Дана Ангелова, Елена Маркова, Дана Вълкова, Марица Георгиева, Елена Митова, Яна Георгиева, Велика Златева, Смиа Никова, Тодора Радилова, Елена Миланова, Росина Иванова, Марица Митова, Липа Сандева, Кера Симеонова, Петра Йовчева, по 5 лева	140,—
Яна Георгиева,	4,—
Николина Кожухарова,	250
Елена Георгиева,	250
Параскева Александрова,	2,—
Гина Митева	1,—
В. Дѣвници	
Нейка Василева, Яна Добрева, по 10 лв.	20,—
Цона Георгиева, Мария Георгиева, Вѣла Стоянова, Яна Митева, по 5 лева	20,—
Мита Тодорова	3,—
Елена Георгиева	1,—
Обща сума . . . 50.408,10	
Всичко отъ с. Кавгаджий лв. 2105.— Подпискитѣ слѣдватъ.	

Тия проекти бѣха шесть, третиятъ отъ които съставлява проекта за органическия уставъ на България, редактиранъ въ слѣдната форма:

„3. „България“ — Проектъ за органически уставъ.“
1. Отъ долужаващитѣ мѣста и съгласно съ приложената тука карта, ще се образуватъ двѣ области (вилаета), които ще се управляватъ споредъ изложенитѣ по долу форми.

Източната областъ ще има за главенъ градъ Гърново и ще се състои отъ санджацитѣ: Русе, Гърново, Тулча, Варна, Сливенъ, Пловдивъ, (безъ Султанъ-Ери и Ахъ-Челеби) и отъ казитѣ: Къркъ-Клисе, Мустафа-Паша и Казалъ-Агачъ.

Западната областъ ще има за главенъ градъ София и ще се състои отъ санджацитѣ: София, Видинъ, Нимъ, Скопие, Битола, (безъ двѣтѣ кази на югъ) отъ тритѣ сѣверни кази на Сѣрския санджакъ и отъ казитѣ: Струмица, Тиквешъ, Велесъ и Кастория.

Проектътъ обема 10 дълги статии, които уреждатъ устройството и управлението на България.

Въ първото заседание на цариградската конференция отъ 11—23 декември 1876 г., въ съставъ на прѣдставителитѣ на 7-тѣхъ сили: Турция, Германия, Австрия, Франция, Англия, Италия и Русия; слѣдъ рѣчьта на прѣседателя Савфогъ паша, турския министръ на външнитѣ работи, който открива заседанието, слѣдъ рѣчьитѣ на Сализбури, графъ Игнатиевъ и графъ Зичи, френскиятъ извънреденъ пратеникъ графъ Шодорди връчва проектитѣ на турскитѣ прѣдставители съ една обяснителна рѣчь, отъ която заемаме слѣднитѣ пасажитѣ:

„... Конференцията има за цѣль, да се прѣдвари голѣми и важни запялания, като се опита да даде за задравяването на мѣрапритическо и правилно разрѣшение... Съ цѣль по добръ да улеснимъ намѣренията на нашитѣ правителства, ние сме изложили въ тия проекти съвкупността на мѣрнитѣ, згодни да обезпечатъ успѣха на нашето общо дѣло“.

„Натоваренъ отъ моитѣ другари да прѣдамъ тоя трудъ въ Ваши рѣцѣ, Вий не трѣбва да се мамите относително чувствата, които сѣ ни ръководили при неговото съставление, ний сме си поставили за задача да издържимъ съ най-големо безпристрастие, онова което при сегашнитѣ обстоятелства може да се счита най-съотвѣтно съ законнитѣ стрѣления на Европа и най-важнитѣ интереси на турската държава. Азъ права апелъ къмъ Вашитѣ чувства и Вашата младостъ и Вий моля да се присѣднате къмъ насъ, къмъ цѣла Европа, за да се запази по тоя начинъ турската държава, на която ний желаемъ всѣко благополучие и добро“.

На въпроса на Еджемъ паша за мотивитѣ къмъ тия проекти, Маркизъ Сализбури отговори, че „проектитѣ сѣ съставени по основитѣ, които е прѣдставилъ Англия“.

Графъ Шодорди, отговори: „че за съставянието на тия документи се е черпило изъ по прѣдиднитѣ документи на въпроса и изъ развѣненитѣ между силитѣ ноти“.

Австрийскитѣ пълномощникъ графъ Зичи казва, че „на голѣмата частъ отъ мотивитѣ се намира въ австрийската нота (па графъ Андриани) отъ 30 декември 1875 г., която сѣ приели всичкитѣ сили“.

Италианскитѣ пълномощникъ графъ Корги, — че „главнитѣ мотивъ трѣбва да се дири въ самата важностъ на положението“.

Очевидно, прочее, че отипуданитѣ на тия проекти не сѣ актъ произволенъ и случайно; а резултатъ отъ грижливото изучаване на всички ония мѣроприятия, които етническиятъ особостъ и историческитѣ правни пародитѣ, които тогава се обемаха въ турската империя, сѣ налагали като императивни условия въ между-пародитѣ рѣшочнието и мира на изтокъ“.

Едно отъ тия условия, директно посложено въ проекта, който цитираме, е и единството на Добруджа съ дѣлоуипна България въ повече проектирана автономия, която събитията отъ 1876 год. бѣха наложили.

М а р т и р о л о г ъ

на българитѣ и турцитѣ—добруджански граждани, които ромънитѣ сж отвлѣкли като заложници и държатъ затворени въ салхани, затвори и открити плѣннически лагери при специаленъ мъчителски режимъ.

Продължение отъ брой 13.

с. Хорозларъ (Тутракан.)

- 29 Николай Цанковъ 40 г.
- 30 Мехмедъ Е. Еминовъ 35 г.
- 31 Петко Ивановъ 19 г.
- 32 Иванъ Гановъ 19 г.
- 33 Ахмедъ Салимановъ 50 г.
- 34 Хасанъ Османовъ 30 г.
- 35 Пасуфъ Хасановъ 30 г.
- 36 Мехмедъ Ахмедовъ 38 г.
- 37 Алишъ Салимановъ 26 г.
- 38 Юсеинъ Салимановъ 31 г.
- 39 Х. Юмеръ Ефенди 65 г.
- 40 Афузъ Ефенди 24 г.
- 41 Цанко Милчовъ 14 г.
- 42 Кольо Ст. Ковачевъ 60 г.
- 43 Халилъ К. Алиевъ 26 г.
- 44 Иванъ Цанковъ 30 г.
- 45 Недялко Стоиновъ 30 г.
- 46 Иванъ Стоиновъ 43 г.
- 47 Стоянъ Ивановъ 18 г.
- 48 Илиа Русевъ 16 г.
- 49 Ахмедъ Мехмедовъ 13 г.
- 50 Махмудъ Исуфовъ 15 г.
- 51 Асанъ К. Мустафовъ 18 г.
- 52 Исуфъ Х. Абдуловъ 50 г.
- 53 Исмаилъ Исуфовъ 15 г.
- 54 Ахмедъ Мехмедовъ 20 г.
- 55 Керимъ Дерекчовъ 21 г.
- 56 Исмаилъ Феттовъ 25 г.
- 57 Дахилъ Ибраимовъ 23 г.
- 58 Юсеинъ Адиговъ 45 г.
- 59 Махмудъ Ахмедовъ 22 г.
- 60 Даудъ Ч. Ахмедовъ 28 г.
- 61 Ибудила Кадиловъ 26 г.
- 62 Али Джелаловъ 20 г.
- 63 Петъръ Дюмовъ 53 г.
- 64 Стефанъ Петровъ 25 г.
- 65 Гено Минева 65 г.
- 66 Дончо Минева 56 г.
- 67 Христо Минева 70 г.
- 68 Кольо Уа. Ивановъ 56 г.
- 69 Пенчо Кольевъ 8 г.

с. Вѣлица (Тутракан.)

- 1 Петъръ Стаболовъ 62 г.
- 2 Иванъ Калевъ 65 г.
- 3 Калинъ Юрдановъ 56 г.
- 4 Еминъ Х. Манафовъ 25 г.
- 5 Юмеръ Юмеровъ 40 г.
- 6 Хасанъ Задиповъ 30 г.
- 7 Никола Стояновъ 16 г.

с. Чанъкчиларъ, (Тутракан.)

- 1 Юсеинъ Юсеиновъ 60 г.
- 2 Юсеиновъ Юсеиновъ 38 г.
- 3 Юсеинъ Юмеровъ 45 г.
- 4 Руфадъ Хасановъ 23 г.
- 5 Фейзъ Ахмедовъ 22 г.
- 6 Маринъ Мазлямовъ 30 г.

с. Басъмларъ (Тутракан.)

- 1 Маремъ Х. Мустафовъ 50 г.
- 2 Рахимъ Ахмедовъ 50 г.
- 3 Юданъ Фератовъ 35 г.
- 4 Махмудъ Юсеиновъ 38 г.
- 5 Исмаилъ Исуфовъ 30 г.
- 6 Юсеинъ Ибраимовъ 30 г.
- 7 Христо Ванчовъ 58 г.
- 8 Вѣлко Гоговъ 43 г.
- 9 Стоянъ Вѣлковъ 40 г.
- 10 Лазаръ Недялковъ 41 г.
- 11 Купчо Мирчовъ 26 г.
- 12 Христо Пенчовъ 43 г.
- 13 Юсеинъ Мехмедовъ 28 г.

с. Ахматларъ (Тутракан.)

- 1 Еминъ Х. Салимановъ 60 г.
- 2 Садкъ Ч. Юмеровъ 48 г.
- 3 Авифъ III. Османовъ 20 г.
- 4 Назифъ III. Османовъ 18 г.
- 5 Ибраимъ А. Тоголу 18 г.
- 6 Мутинъ М. Белберъ 38 г.
- 7 Хасанъ М. Белберъ 38 г.
- 8 Хусеинъ Ахмедовъ 18 г.
- 9 Ахмедъ Ямаровъ 18 г.
- 10 Мехмедъ Салимановъ 22 г.
- 11 Салиманъ Д. Ахмедовъ 55 г.

- 12 Салиманъ Ибраимовъ 50 г.
- 13 Мехмедали Салимановъ 18 г.

с. Салихмеръ (Тутракан.)

- 1 Али М. Ибраимовъ 45 г.
- 2 Х. Афузъ Велковъ 36 г.
- 3 Афузъ З. Халимовъ 26 г.
- 4 Афузъ Ю. Мурадовъ 31 г.
- 5 Муталибъ А. Мурадовъ 14 г.
- 6 Еминъ А. Руфазовъ 28 г.
- 7 Димитъръ Дюлгеровъ 55 г.
- 8 Мюзюкъ Османовъ 25 г.
- 9 Еминъ Шерифовъ 29 г.
- 10 Намъ М. К. Вуруд. 17 г.
- 11 Зекерия Х. Алиевъ 14 г.

с. Ендже-кюй. (Тутракан.)

- 1 Хасанъ Х. Менишовъ 60 г.
- 2 Махмудъ Х. Абтжовъ 30 г.
- 3 Салиманъ Зейналовъ 35 г.
- 4 Сали Мурадовъ 15 г.
- 5 Исмаилъ А. Зюлкеръ 15 г.
- 6 Мустафа А. Алиевъ 28 г.

с. Х. Фалкаръ (Тутракан.)

- 1 Салиманъ Х. Бехам 58 г.
- 2 Мехмедъ Мустафовъ 40 г.
- 3 Ахмедъ Хусеиновъ 22 г.
- 4 Ибраимъ С. Чаушовъ 45 г.
- 5 Семъ Салимановъ 18 г.
- 6 Вели Исмаиловъ 26 г.
- 7 Рийза Муртазовъ 36 г.
- 8 Али М. Тоова 22 г.
- 9 Хафузъ А. Х. Реджебовъ 45 г.

с. Шесимъ Махм (Тутракан.)

- 1 Салтъкъ М. Ялана 23 г.
- 2 Муртаза III. Ялана 22 г.
- 3 Муталибъ М. Кабанъ 21 г.
- 4 Байрамъ О. Кобанъ 24 г.
- 5 Зюлкеръ Х. Тюрдю 30 г.
- 6 Меминъ Х. 30 г.
- 7 Зейналъ Н. 17 г.
- 8 Мехмедъ Х. Съренакъ 55 г.

- 9 Хасанъ Ю. Узузъ 30 г.
- 10 Мехмедъ М. Велковъ 26 г.
- 11 Мехмедъ Х. Карасанъ 33 г.
- 12 Мустафа Х. Чаушовъ 19 г.
- 13 Вели К. Куртъ 43 г.
- 14 Кязимъ Н. Джелаловъ 30 г.
- 15 Исмаилъ С. Меслиевъ 35 г.
- 16 Даудъ А. Кюсе 31 г.
- 17 Хусеинъ А. Мантъръ 60 г.
- 18 Сали М. Кюсе 37 г.
- 19 Османъ И. Назаровъ 25 г.
- 20 Али С. Садкъовъ 24 г.
- 21 Ибраимъ Х. Кюсе 30 г.
- 22 Камберъ Х. Кюсе 33 г.
- 23 Мустафа Х. Чобанъ 35 г.
- 24 Хусеинъ Д. Уфакъ 28 г.
- 25 Салиманъ С. К. Ибовъ 30 г.
- 26 Ахмедъ И. Уфакъ 27 г.
- 27 Сали А. Менишовъ 20 г.
- 28 Хасанъ У. К. Салимановъ 21 г.
- 29 Ахмедъ М. К. Салимановъ 30 г.
- 30 Садъла Мехмедовъ 32 г.
- 31 Хасанъ И. Исмаиловъ 24 г.
- 32 Исуфъ И. Ялановъ 23 г.
- 33 Пенчо Молдовановъ 70 г.
- 34 Никола Ивановъ 30 г.
- 35 Ибраимъ Х. Ялановъ 55 г.
- 36 Рамаданъ Ибраимовъ 20 г.
- 37 Ахмедъ Риза Уфакъ 16 г.
- 38 Мехмедъ К. Алиевъ 25 г.
- 39 Хасанъ Х. Чаушовъ 18 г.

с. Бара Мехметмеръ (Тутракан.)

- 1 Еминъ Х. Х. Хасановъ 55 г.
- 2 Мехмедъ Я. Уста 20 г.
- 3 Халилъ Мехмедовъ 16 г.
- 4 Хафузъ О. Мехмедовъ 40 г.
- 5 Кабилъ Мехмедовъ 35 г.
- 6 Недлибъ К. Юмеровъ 30 г.
- 7 Исмаилъ Мурадовъ 18 г.
- 8 Еюбъ Юсеиновъ 17 г.
- 9 Сали К. Исмаиловъ 55 г.
- 10 Мехмедъ К. Нормовъ 56 г.
- 11 Шабанъ Мехмедовъ 20 г.

Забѣлѣжка. Умоляватъ се всички общини и частни лица, които забѣлѣжатъ грѣшци и опущения въ списъцитѣ да ги съобщаватъ въ редакцията.

О Б Я В Л Е Н И Я

ВЪ КНИЖАРНИЦАТА

„ХРИСТО БОТЕВЪ“ ВЪ ВАРНА, ул. „Ц. БОРИСЪ“ ПОСТОЯННО ПРИСТИГАТЪ И СЕ НАМИРАТЪ:

Изюстровани картички отъ разни художествени галерии отъ по 10, 15 и 20 стот. На войници, които заематъ въ повече, се прави особа отстъпка.

Художествени картини отъ най-известни художествени галерии, които струватъ отъ 50 ст. до 10 лв. едната. Порцеланови и шифовани вази и статуи отъ най-първитѣ фабрики въ Германия и Австрия.

Всички канцеларски и ученически потребности; български и пѣсици учебници и книги за четене; читанки, смѣтанки и отечествовѣдѣния, които продавамъ съ 80% отстъпка.

Обръщамъ вниманието на интересуванитѣ, че картичкитѣ, картинитѣ, статуитѣ, вазитѣ и другитѣ дреболии се получаватъ направо отъ странство, подбирани на самото мѣсто отъ особено лице, изпратено специално за тази цѣль.

Заинтересовани за печатница и книгопечатница, могатъ да се обрънатъ съ запитване къмъ книжарницата ми. Намира се за продажъ голѣма печатарска машина и американска съ комплектъ букви и украшения. Калъто машинитѣ, тъй и буквитѣ сж почти нови, неупотребявани. Книгопечатницата се състои отъ 15 голѣми и малки машини съ принадлежноститѣ имъ.

5-10 Съ почтъ: М. П. Икономовъ.

ТУЛЧАНСКА СВѢЩАРНИЦА ВЪ БАБАДАГЪ

на ИВАНЪ ИВАНОВЪ

продава всички видове черковни свѣщи.

4-10

КНИЖЕНЪ СКЛАДЪ

при

ВОЕННАТА ПЕЧАТНИЦА ВЪ ГР. БАБАДАГЪ

ВЪ СКЛАДА СЕ ПРОДАВАТЪ СЛѢДНИТѢ КНИГИ И КАРТИНИ:

I. Учебници.

- 1. Букваръ и първа читанка отъ Иванъ Самарджиевъ лв. 0.80
- 2. Букваръ и първа читанка отъ Н. Дончевъ и М. Влайковъ 1.00
- 3. Читанка за II отдѣл, отъ Г. Бахтаджиевъ 0.80
- 4. Читанка за III отд. отъ единъ авторъ 0.80
- 5. Читанка за II отд. отъ М. и Т. Влайкови 0.80
- 6. Читанка за III отд. отъ единъ авторъ 0.90
- 7. Отечествознание за III отдѣл, отъ Алене, Иордановъ и Ефр. Ивановъ 0.70
- 8. Отечествознание за III отдѣл, Д. Чолаковъ 0.50
- 9. Отечествознание за IV отд. отъ единъ авторъ 0.80
- 10. Езиковни упражнения за II отдѣлокъ отъ Кл. Карагюзель и Н. Н. Пенковъ 0.50
- 11. Българска история за III класъ, отъ Г. Важдаровъ 2.00

II. Рѣководства за учителни.

- 1. Практиката на първъ първата учебна год. отъ Д-ръ В. Мамовъ и М. Бръстевъ 3.00
- 2. Практиката на първъ втората учебна год. отъ единъ авторъ. Часть I и II 2.00
- 3. Сборникъ за дѣтски забавления Томъ I и II 3.00
- 4. Вечеринки и утра. Отъ Ив. Ст. Андрейчанъ 3.00

III. Карти и картини.

- 1. Ликътъ на Н. В. Царя Но. 1 3.00
- 2. Ликътъ на Н. В. Царя Но. 2 3.00
- 3. Царь Аспарухъ 2.50
- 4. Христо Ботевъ 2.50

- 5. Икаринъ Макарнопольски 2.50
 - 6. Петко Славейковъ 2.50
 - 7. Василъ Левски 2.50
 - 8. С. Раковски 2.50
 - 9. Л. Каравеловъ 2.50
 - 10. Хаджи Димитъръ 2.50
 - 11. В. Г. Априловъ 2.50
 - 12. Константинъ Миладиновъ 2.50
 - 13. Историческа карта на България съ диктоветъ на блг. царс. Отъ В. Антоновъ 6.00
- Сѣбни и дѣтски календари, тетради, моливи, изюстровани пощенски карти, платъ за знамена, триколоври ленти за ученици и ученици и др.
- 5-20

ПОТРЪБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ

:: „ЗАДРУГА“ ВЪ ГР. ТЪРНОВО ::

Диръ да купи въ голѣми и малки доставки:

- 1. Вѣнчалъ видъ колониалъ.
- 2. Дърва и дървенъ екипжъ.
- 3. Яйца, медъ и др. земеделъчески продукти.
- 4. Обуца и манифактурни стени.

Желамъ да вѣже въ постоянни сношения съ другитѣ кооперации въ царството на рѣзѣна на стока. Подробни оферти придружени съ моетри, да се изпращатъ на адресъ на Кооперацията въ гр. В. Търново.

ИВАНЪ Ж. ИВАНОВЪ — БАБАДАГЪ
Настоятель на всички български вѣтеници и
СКЛАДЪ
на канцеларска хартия и училищни потребности.
9-20

Директоръ: Драгомиръ Пачевъ.